wegens dit verschil als totaalcijfer van de Vrije Universiteit alleen te rekenen de theologen over vier jaar, want aan de Rijksuniversiteiten geschiedt dit nergens. Hoezeer de verhoudingscijfers daardoor ten nadeele van de Vrije Universiteit zijn veranderd, valt niet moeilijk aan te toonen. Zooals men weet, moeten de studenten èn aan de Rijksuniversiteit èn aan de Vrije Universiteit alleen gedurende de 4 eerste jaren collegegeld betalen. Hier heeft men dus een basis voor vergelijking, want zoowel de Rijksuniversiteiten als de Vrije Universiteit zijn verplicht jaarlijks aan de Regeering mede te deelen, hoeveel studenten collegegeld betaald hebben. Van 't art de grouper les chiffres kan hier dus geen sprake wezen; de quitanties wijzen uit wie collegegeld heeft betaald en wie niet. Nu vermeldt het Jaarverslag van 1912—1913, dat toen aan de Vrije Universiteit door 44 theologen collegegeld betaald werd. Desniettegenstaande geeft Prof. van Bakel als totaalcijfer voor dit jaar slechts 34 theologen. Vermoedt hij soms dat de overige tien, die volgens hem dus geen student waren, maar wel collegegeld betaalden, dit louter uit pleizier hebben gedaan? Neem nu voor hetzelfde jaar de Rijksuniversiteit te Utrecht. Hier, wederom volgens het officieele jaarverslag, betaalden 74 studenten collegegeld. Dit zijn dus de theologen van de vier eerste jaren. Toch geeft Prof. van Bakel voor dit jaar op niet 74, maar 120, dat is bijna vijftig studenten meer, omdat het officieel verslag dit voor Utrecht als totaalcijfer geeft. Sterker kan de onbillijkheid wel niet in 't licht worden gesteld. Voor de Vrije Universiteit wordt het totaalcijfer, dat voor dit jaar 89 theologen bedroeg, naar beneden gebracht tot 34, d. w. z. nog tien beneden het aantal studenten, die collegegeld betaalden. En voor Utrecht wordt het totaal bedrag onveranderd overgenomen, hoewel het vijftig hooger is dan het getal der betalende studenten.

Reeds hieruit kan blijken, dat Prof. van Brakel zich ten eenenmale vergist, wanneer hij meent, dat men aan de Rijksuniversiteiten alleen de studenten van de vier eerste studiejaren zou rekenen, maar niet degenen, die daarna blijven doorstudeeren, zooals de Vrije Universiteit dit doet. Trouwens, de Jaarboeken dezer Universiteiten zelf wijzen dit wel anders uit. Ik neem wederom als voorbeeld Utrecht en vind, dat voor den cursus 1909—1910 hier wordt vermeld, dat in het 5e jaar nog studeerden 25, in het 6e jaar 9, in het 7e jaar 3, en dat dit zelfs doorloopt tot het 14e jaar, waarvoor nog 1 genoteerd staat. Toch rekent de Universiteit van Utrecht al deze studenten, ook dezen veertiende jaarstheoloog, bij het totaalcijfer en komt aldus tot een getal van 166 theologen, dat Prof. van Bakel natuurlijk trouwhartig overneemt. Maar als hij nu een kolom verder aan de Vrije Universiteit toekomt, legt hij plotseling een geheel anderen maatstaf aan; als student mag hier alleen gerekend worden, wie niet verder dan zijn vierde jaar kwam, en zoo schrapt hij van de 80 er 50 en houdt dus maar 30 over.

Laat me ten slotte nog de werkelijke cijfers geven, die ik dan verzoek, dat die bladen, welke de statistiek van Prof. van Bakel overnamen, als corrigendum zullen meedeelen. Ik heb me de moeite gegund uit het officieele Album Academicum, waarin van elk jaar de namen en handteekeningen staan van elk ingeschreven student, zelf na te gaan, hoeveel theologen voor 't eerst werden ingeschreven. Ik geef deze getallen naar de methode, die aan de Rijksuniversiteiten gevolgd wordt, omdat daar gerekend wordt, dat het Akademiejaar loopt van 1 September tot 1 September, terwijl de Vrije Universiteit het Akademiejaar 20 October begint. Voor de berekening maakt dit natuurlijk verschil, aangezien de Rector der Vrije Universiteit mee kan deelen, hoeveel studenten bij den aanvang van den nieuwen cursus zijn ingeschreven, terwijl aan de Rijksuniversiteiten in de officieele statistiek het aantal studenten over het vorige jaar wordt gegeven. Tegelijk met dezen staat deel ik mede, welke cijfers Prof. van Bakel had gegeven.

	Prof. van Bakel:	
1906—1907	12	3, later verbeterd in 8
1907—1908	16	10
1908—1909	7	6
1909—1910	8	6
1910—1911	16	5
1911—1912	15	10
1912—1913	19	12
1913—1914	19	13
1914—1915	13	10

Wat de totaalcijfers betreft heb ik deze niet zelf gecontroleerd, maar ze overgenomen uit het jaarverslag, dat telken jare aan de Regeering wordt toegezonden en dus volkomen betrouwbaar is. Die studenten, die alleen voor enkele lessen waren ingeschreven, worden niet meegerekend, omdat Prof. van Bakel meedeelt, dat hij dit ook aan de Rijksuniversiteiten niet deed.

		volgens Prof. van Bakel:
1906—1907	91	44
1907—1908	103	44
1908—1909	86	33
1909—1910	80	30
1910—1911	78	27
1911—1912	84	27
1912—1913	89	33
1914—1915	89	45

Ik behoef aan deze critiek wel niet toe te voegen, dat ik geen oogenblik er aan denk te beweren, dat Prof. van Bakel deze cijfers opzettelijk zoo laag gesteld heeft om daarmee de Vrije Universiteit in een minder gunstig daglicht te plaatsen. Het feit, dat hij zelf naar den Rector der Vrije Universiteit ging om hem naar de juiste cijfers te vragen, sluit elke gedachte aan boos opzet uit. De fout was alleen, dat hij cijfers, hem verstrekt met het oog op een geheel ander doel, publiceerde in een artikel, waar ze niet thuis hoorden, en daarbij vergat na te gaan, of de strenge maatstaf, dien hij aan de Vrije Universiteit had aangelegd, ook voor de andere Universiteiten werd toegepast.

Het jubileum van Ds. Dijkstra.

Nu Ds. H. Dijkstra van Smilde onlangs het voorrecht genoot zijn veertigjarig jubileum als predikant te vieren, mag een woord van hulde en waardeering voor het vele goede, dat hij voor den Zendingsarbeid onzer Kerken gedaan heeft, ook in ons blad niet ontbreken.

Toen op de Synode van Middelburg in 1889 de grondslagen voor de Zendingsactie werden gelegd en van dat oogenblik af de Zending met kracht ter hand is genomen, dacht zeker niemand er aan, dat Ds. Dijkstra de man zou worden, die jaren lang deze actie in onze Kerken leiden en bezielen zou. Maar ook hier bleek, dat wanneer God de Heere zijn Kerk een werk te doen geeft, Hij tevens zorgt, dat de mannen voor dien arbeid er komen. De zoo bescheiden predikant van Smilde, die dusver in ons kerkelijk leven nooit op den voorgrond was getreden, bleek nu plotseling met zoo zeldzame gaven voor dezen arbeid toegerust, dat hij al spoedig tot praeses der Zendingsdeputaten werd benoemd en thans niemand er aan denken zou hem dit praesidium, dat hij al deze jaren met zooveel eere bekleedde, af handig te maken.

Voor de Zendingsactie was niet alleen noodig, dat men naar Indië zendingsdienaren kon uitzenden, maar niet minder dat men hier in 't land een man had, die, om 't nu in de sporttaal van onze dagen uit te drukken, als gangmaker voor de Zending dienst kon doen. En daarvoor is Ds. Dijkstra de aangewezen man gebleken. Met heel zijn hart zich aan de Zending gevende, wist hij 't vuur van zijn geestdrift aan ons volk mee te deelen. Door zijn zendingsgeschriften, die periodiek verschenen en onder 't volk verspreid werden, lichtte hij het volk voor, hield de bezieling er in en wist onze Kerken tot een offervaardigheid te prikkelen, die nog onovertroffen is. Doorkneed als hij is in alle vraagstukken der Zending, wist hij voor den arbeid in Indie op uitnemende wijze leiding te geven en worden zijn adviezen hoog geschat. De geschiedenis der Zending die hij schreef, is nog altoos het beste, wat we op dit gebied in ons land bezitten. En niet alleen in, maar evenzeer buiten onze kringen wordt hij om de degelijkheid van zijn kennis, de bescheidenheid van zijn persoon, de liefde, die hij voor de Zending toonde, hoog gewaardeerd. Toen enkele jaren geleden een ernstige krankheid hem overviel, die vrees voor zijn leven deed ontstaan, voelde ieder, hoeveel de Kerk verliezen zou, wanneer Ds. Dijkstra haar ontnomen werd. Daarom danken we God, die hem weer oprichtte, verblijden we ons in zijn veertigjarig ambtsfeest en bidden God, dat Hij hem nog lang voor den arbeid der Zending spare.

DR. H. H. K

Leestafel.

J. A. WORMSER. EEN SCHAT IN AARDEN VATEN. DE »AFSCHEIDING« IN LEVENSBESCHRIJVINGEN GESCHETST. E. J. Bosch Jbzn. — Nijverdal 1915.

Van de EERSTE SERIE van dit breed opgezet werk liggen thans het Ie en IIe stuk voor mij. Twee goed gedrukte boeken; elk van ruim 200 bladzijden, in stemmige banden.

Het eerste heeft als hoofdtitel: IN TWEE WERELDDEELEN met: HET LEVEN VAN ALBERTUS CHRISTIAAN VAN RAALTE, als ondertitel.

Het tweede: HET LEVEN VAN HENDRIK PETER SCHOLTE met er boven: »DOOR KWAAD GERUCHT EN GOED GERUCHT".

Toen van het boek over VAN RAALTE de eerste Aflevering verscheen, heb ik op EEN SCHAT IN AARDEN VATEN reeds de aandacht gevestigd. Ik wensch thans den geachten schrijver van harte geluk, dat hij met zijn publicatie reeds zoo ver gevorderd is, en het is mij een genoegen zijn nu voltooide biographieen van deze twee „Vaderen der Scheiding« hier aan te kondigen. Laat mij er den wensch aan toevoegen, dat het hem gegeven moge worden, de taak, die hij zich gesteld heeft, de »Afscheiding" in levensbeschrijvingen te schetsen, te voleindigen.

De sympathie waarmee in de Christelijke Pers zoowel het plan van WORMSER als dat van RULLMANN begroet is, en het debiet hunner boeken waarover zich de respectieve uitgevers nu reeds mogen verheugen, toonen dat met deze kerkhistorische werken aan een begeerte van ons gereformeerde volk tegemoet wordt gekomen. Wanneer toch WORMSER's biographieen-reeks en RULLMANN's triologie straks af zijn, zullen, naar zich uit hetgeen er reeds van verschenen is, laat afleiden, wij Gereformeerden twee Kerkhistorische werken bezitten, die, als volksboeken, standaardwerken mogen heeten. Twee werken, die, doordat RULLMANN, niet enkel, zooals WORMSER doet, de AFSCHEIDING, maar ook den lateren STRIJD VOOR KERKHERSTEL schetst en dat straks ook doen zal met de DOLEANTIE, elkander zullen aanvullen. Zullen aanvullen, en dûs op uitnemende wijze tegemoet komen aan de begeerte om de geschiedenis der GEREFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND met kennis van zaken en welversneden pen, op bevattelijke wijze beschreven te zien. 'n Goed kerklid toch heeft zijn kerk lief en heeft daarom ook belangstelling voor haar verleden, en om aan te wakkeren die liefde ook bij zijn kinderen, wil hij, dat ook zij van dat verleden zullen weten, opdat zij, Gods daden in dat verleden niet vergetend, hun hoop, ook de hoop voor hun kerk op, God zouden stellen.

Gods daden in het verleden, — zeker ook in de latere geschiedenis der Gereformeerde Kerken in Nederland zijn zij zichtbaar. Maar in de poging tot Reformatie, die op Separatie uitliep, in die poging tot kerkherstel, wil het mij nog altijd voorkomen, dat ze al heel duidelijk zichtbaar zijn.

Bij al mijn hooge waardeering ook voor RULLMANN's trilogie kan ik mij dan ook denken, dat WORMSER zich meer bijzonder tot een schetsen van de SCHEIDING zag getrokken.

En zeker, niet doordat RULLMANN minder mee voelt met deze eerste periode in den strijd der Gereformeerden op kerkelijk gebied, maar doordat zijn meer chronologische methode een andere is dan de biographische van WORMSER, maken hun werken elkaar niet overbodig.

Mijn vrees, dat wij bij de laatste methode nog al eens op DOUBLETTEN en meer dan op doubletten zouden stuiten, dat wij in de volgende levensbeschrijvingen herhalingen zouden krijgen van wat in de vorige al beschreven was, is, althans bij wat ik van deze eerste twee stukken der eerste Serie zag, door de tactvolle wijze waarop WORMSER de herhalingen weet te vermijden, beschaamd geworden.

Zijn levensschets van VAN RAALTE doet ons dezen mensch, dien zijn biograaf, in navolging van den Amerikaanschen predikant DOEKER, een in vele opzichten, »groot man" noemt, zoo uiterlijk als innerlijk kennen. Uit eigen waarneming, — WORMSER ontmoette hem te AMSTERDAM in 1866, — beschrijft hij dat uiterlijk aldus: „kort van gestalte; iets, bijna onmerkbaar, gebogen; mager; grijzend haar; breed voorhoofd; heldere grijze oogen; het geheele gelaat dat van een man, die helder dacht, zonder aarzeling toegreep, eerlijk en koppig handelde en volhardend doorzette".

Van dezen man, „in wien drie volksaarden belichaamd waren, de voortvarende Franschman, de degelijke Duitscher en de volhardende Fries, uit wiens stamboom drieërlei bloed in zijn aderen vloeide". — vertelt hij dan het lijden, strijden en arbeiden voor de zaak van Gods Kerk, eerst in NEDERLAND en straks in AMERIKA. Doet zijn lezers, waar hij van dat leed en dien strijd en dien arbeid vertelt, een blik slaan in v. RAALTE's zieleleven, en eindigt zijn biographie met de betuiging van diepen eerbied voor den man, dien hij, op grond van zijn historische onderzoekingen, al beter heeft leeren kennen.

Een betuiging van eerbied, waarvoor de lezer niet kan nalaten in te stemmen.

De levensschets van dezen »Vader der Scheiding«, die in »twee wereldddeelen« geleefd heeft, en wel een zoo te waardeeren leven, maakt haar uiteraard niet alleen voor de Gereformeerden in NEDERLAND, maar ook voor die in AMERIKA van belang.

Dit laatste geldt niet minder van de andere van WORMSER's levenschetsen, die van HENDRIK PETER SCHOLTE.

Ook hier, als bij v. RAALTE, eerst het verhaal van jeugd en studietijd. Dan, in tegenstelling met v. RAALTE, — die, hoewel hij op zijn proponents-examen bekwaam was gekeurd, wegens zijn bezwaren tegen den geest en de strekking van de toen bestaande Synode, niet tot predikant was toegelaten, — SCHOLTE's predikant worden bij het Hervormd Kerkgenootschap. Verder, hoe SCHOLTEN, als predikant te DOVEREN c.a. in 1834, naar ULRUM trekt, als DE COCK daar in 1833 is geschorst, en hoe hij daar, op verzoek van den Kerkeraad, preekt en doopt, wat aanleiding geeft tot zijn schorsing. Iets waaruit dan, evenals reeds den 14en October 1834 te ULRUM was geschied, den 1en November van dat jaar ook te DOVEREN c.a. de Afscheiding van het HERVORMD KERKGENOOTSCHAP ontstond, en waarop den 10en December van '34 SCHOLTE's afzetting volgde.

Even als Ds. VAN RAALTE heeft, naar men weet, ook Ds. SCHOLTE niet alleen in EUROPA, maar ook in AMERIKA gewerkt.

In hoofdstuk IV—XI teekent de biographie hem als predikant van de AFSCHEIDING in ons vaderland.

Het ruime aandeel, dat ook hij gehad heeft in de vervolgingen, den Afgescheidenen door de Nederlandsche regeering en het Hervormd Kerkbestuur aangedaan, wekt onze deernis. Als wij lezen hoe hij, zonder zich van de wijs te laten brengen door de zoo tegenstrijdige moreele beoordeeling van zijn persoon bij zijn tijdgenooten, doet wat hij overtuigd is *zijn* plicht te wezen, versta ik, dat WORMSER het aan 2 Corinthe 6:8 ontnomen: *„door kwaad en goed gerucht"* als motto, en als hoofdtitel boven deze biografie kon plaatsen. Maar ook wanneer wij lezen van den droeven strijd weldra in den kring der GESCHEIDENEN zelf ontstaan; van de bange »crisis der jeugd" die de AFSCHEIDING heeft doorgemaakt; van de verwijdering tusschen SCHOLTEN en DE COCK, waarbij het tusschen de twee vroegere vrienden, reeds zes jaren na de SCHEIDING, tot een breuke kwam, die alle gemeenschapsoefening uitsloot; wanneer wij lezen hoe, onder leiding van SCHOLTE, de Gemeente van UTRECHT zich in 1838 liet erkennen als nieuwe gemeente met afstand van haar wettigen naam, iets wat, met het oog op de nog voortdurende vervolging, hoe psychologisch verklaarlaar ook, toch, wijl SCHOLTE daarbij „had gehandeld op eigen hand, zonder eenige voorkennis van zijn lijdensgenooten, en zonder te bedenken welke verstrekkende gevolgen die handeling kon — en moest — hebben", zedelijk niet onbedenkelijk was; — wanneer wij dit alles in deze levensbeschrijving lezen, dan verstaan wij ook, en reeds daarom, dat WORMSER het aan 2 Cor. 4:7 ontnomen: EEN SCHAT IN AARDEN VATEN motto, als hoofdtitel boven zijn: DE AFSCHEIDING IN LEVENSBESCHRIJVINGEN heeft geplaatst.

'n „Schat" is alles wat *waarde* voor ons heeft, en waarde heeft voor ons alles wat 'n lustgevoel bij ons wekt doordat het 'n behoefte bevredigt.

Uit de behoefte van het vrome volk aan een kerkelijk leven overeenkomstig Gods Woord ontstond de AFSCHEIDING en voortzoover zij die behoefte bevredigde, was en blijft zij een schat.

Dat zij dit, met name in de crisis harer jeugd, zooals ook blijkt uit Scholte's levensbeschrijving, niet altijd gedaan heeft, vindt zijn oorzaak in de omstandigheid dat zij was „een schat in aarden vaten".

Het goede werk van '34 toch is zeker door, God voorbereid en door Hem, als eerste Werker, *in* al het werken der menschen ten uitvoer gebracht. Maar die menschen, ook die christenmenschen van '34, waren nog zondige menschen en daarom, in zich zelf, tegenover de macht van hun eigen en elkanders zonde zwak als het aarden, het leemen vat tegenover harden duw en ruwen stoot. Maar, zooals ge mooi spreken van geluk, wanneer uw kostelijke wijn in al te dunne flesch, uw kunstig bewerkt sieraad in spanen doosje, toch nog bewaard blijft, zoo mogen wij Gereformeerden van zegen spreken, dat in de aarden vaten de schat der Scheiding voor ons en voor heel ons volk niet verloren is gegaan.

Als WORMSER dan in hoofdstuk VII—XV van zijn boek van SCHOLTE's verblijf in Amerika vertelt, stemt het droef, dat door de kleinzielighеid van het toenmalig Liberalisme, de zegen der AFSCHEIDING voor onze eigen koloniën, voor onze Oost schier heel is verloren gegaan. Maar ook wekt SCHOLTE's organiseerend talent bij wat hij voor de kolonisatie van een deel der Gescheidenen in AMERIKA heeft gedaan, onze bewondering; en zoo ook wekt het leed hetwelk hem ook daar niet gespaard is, onze deernis, al valt daarbij niet te ontkennen, dat deze wilsmensch, met zijn zucht naar onafhankelijkheid van anderen, zijn zich niet kunnen voegen naar vaste regelen, voor een niet gering deel van dit leed zelf de oorzaak is geweest.

G.

Officieele Berichten.

Vrije Universiteit.

Gisterenavond trad in de Geref. Kerk van Bunschoten de pastor loci Ds. H. A. Munnink voor de gemeente op met eene rede in het belang der Vrije Universiteit. In verband met 1 Cor. 13 : 2 wees de begaafde spreker op het hooge belang onzer Universiteit, die als een protetische macht in het leven moet staan, gefundeerd in de liefde Christi.

Klaar en helder werd onze profetische roeping geschetst, de roeping ook onzer Christelijke Hoogeschool: Gods openbaring indenken, Gods gedachten naspeuren in het diepe zielsbesef van 's Heilands Woord: »Zonder Mij kunt gij niets doen!" Er werd gewezen op hetgeen onze Universiteit vraagt: Ons gebed, onze offers, onze zonen: in 't kort: onze steun en toewijding.

In gebed en dankregging werden de belangen der Stichting herdacht en hare nooden den Heere opgedragen.

Een extra collecte werd gehonden; bijzondere gaven werden ontvangen, en ongeveer een twintigtal nieuwe begunstigers genoteerd, die als antwoord op de verspreide circulaires hun biljet ingevuld in het kerkzakje hadden geworpen. De actie alhier zal met kracht voortgezet worden, terwijl eerstdaags ook in Spakenburg Ds. Munnik voor de V. U. hoopt te spreken.

Aan »de Gereformeerde Kerken in Nederland« wordt door Deputaten voor de Correspondentie met de Hooge Overheid bekend gemaakt, dat sinds de laatste opgave op de lijst der Kerken voornoemd, voor de eerste maal zijn geplaatst:

onder No. 905 de Gereformeerde Kerk te *Wassenaar*, classis Leiden,

onder No. 906 de Gereformeerde Kerk te *Alteveer*, gem. Hoogeveen, classis Meppel,

onder No. 907 de Gereformeerde Kerk te *Schoonhoven*, classis Gouda,

en dat daarop als ingeengesmolten zijn geschrapt, onder No. 557 en 558 de Gereformeerde Kerken A. en B. te Schoonhoven en onder bovengenoemd nummer zijn herplaatst.

Namens Deputaten voornoemd,
H. BAVINCK.

L. S.

De classis Gouda heeft in haar buitengewone vergadering van 7 Dec. 1915, na gehouden praeparatoir examen, met algemeene stemmen beroepbaar gesteld den heer *J. A. Verheeg*, theol. cand. te Zevenhuizen, Z.-H.

Op last der classis voorn.,
J. B. JANSEN, *assessor*.

Kort verslag van de vergadering der Classis Brielle op 3 Nov. te Middelharnis.

Door Ds. v. Lummel wordt de vergadering geopend op de gebruikelijke wijze. Blijkens de credentialen zijn alle kerken wettig vertegenwoordigd. Aan drie diaken afgev. wordt keurstem verleend. Praeses is Ds. van Lummel, assessor Ds. Dekker, scriba Ds. Esselink.

De notulen worden gelezen en onveranderd goedgekeurd. Kerkvisitatoren brengen rapport uit van de kerkvisitatie in alle Kerken der Classis behalve in die van Spijkenisse en Den Bommel, waar zij nog niet kon gehouden worden. Over 't algemeen geven die rapporten reden tot blijdschap en dank. Vele Kerken echter zien zeer verlangend uit naar een eigen Dienaar des Woords, en wenden daartoe ook naarstig pogingen aan, maar werden tot hiertoe telkens teleurgesteld. Met blijdschap verneemt de vergadering, dat Brielle en Tinte een regeling getroffen hebben om gezamenlijk een Dienaar des Woords te beroepen. In Spijkenisse en Den Bommel zal de Kerkvisitatie alsnog gehouden worden.

Ingekomen is een circulaire van de Deputaten der Generale Kas tot steun der verzorging van emeriti-pred., preds. weduwen en weezen in zake de acte van emeriteering en pensioneering. Bij een paar kerken, welke deze acte nog niet uitgereikt hebben aan hare predikanten, wordt aangedrongen om dit alsnog te doen.

Een protest van br. S. te M. tegen zijn kerkeraad wordt in behandeling genomen, en eene commissie benoemd om de zaak daarin genoemd, in loco te onderzoeken.

De rondvraag naar Art. 41 levert niets bizonders te melden op. Door de Commissie tot Evangelisatie is een concept-reglement voor de Evangelisatie in de classis ter tafel gebracht. Na bespreking van dit concept wordt besloten, de eindstemming daarover in een volgende vergadering te doen plaats hebben. Met blijdschap verneemt de vergadering, dat de classes Schiedam en Rotterdam hulp in den D. d. W. hebben verleend, terwijl zij hoopt dat deze Classes en ook die van Barendrecht in de eerstvolgende maanden deze hulp weer zal bieden. De vacaturebeurten worden geregeld als volgt: Den Bommel in Jan. Ds. Rooseboom in Febr. eventueel een D. d. W. uit de Cl. Barendrecht, of Ds. Mol; Brielle in Dec. event. een D. d. W. uit de Cl. Schiedam; Tinte in Dec. event. een D. d. W. uit de Cl. Barendrecht, of Ds. Mol, in Febr. event. een D. d. W. uit de Cl. Schiedam; Hellevoetsluis in Dec. Ds. Meijster; Nieuw-Helvoet in Jan. event. een D. d. W. uit de Cl. Schiedam; Ouddorp in Febr. Ds. v. Lummel; Rockanje in Jan. Ds. de Jonge, in Febr. Ds. Schoenmakers; Melissant in Jan. Ds. Esselink, in Febr. Ds. Dekker; Stellendam in Dec. Ds. van Velsen.

Nadat nog de classic. quota en verschillende collecten geind zijn, gaat de assessor voor in dankregging en sluit de voorz. de vergadering.

Op last der Classis,
G. W. H. ESSELINK,
Stad a. h. H., 3 Nov. '15. *Scriba.*

Voor Kinderen.

ELK ZIJN LOON.

VI.

MET LIST.

Dat de vader van kinderen als deze niets te hopen had is begrijpelijk. Trouwens zij van hem evenmin.

Toen de dochters hun bruidschat en elke zoon zijn erfgoed gekregen had, besloot Achmed, die door zijn buitensporig leven spoedig oud was, zijn zaken aan den kant te doen, te meer wijl hij geld genoeg bezat om niet voor zijn brood te behoeven te werken.

Zoo gezegd zoo gedaan. Hij verkocht zijn grooten winkel doch bleef in het vaderlijke huis wonen; hij nam er zijn gemak van. Ter wille van zijn stand had Achmed reeds vroeger zijn huishouding op grooten voet ingericht met vele bedienden, slaven enz. Nu schafte hij wel het een en ander dat gemist kon worden af, doch in hoofdzaak bleef alles zooals het was, en wilde hij met de aanzienlijksten in stad gelijk op doen. Doch hoewel hij aan niets gebrek had, toch begon hij, spijt alle vermaken die hij najoeg, zijn leven allengs eentonig te vinden.

Hij ontving veel bezoek en bracht dat ook aan anderen maar hij had geen smaak voor de lange en deftige gesprekken der oude lieden, hij wilde weer genieten als voorheen.

In de stad ging dit echter moeilijk. Daarom besloot Achmed op reis te gaan, gelijk hij vroeger zoo veel gedaan had. Nu kon hij een vrij en vroolijk leven leiden wijl niemand op hem lette en hij geld in overvloed had. Zoo bereisde hij Egypte, Syrie en Perzie, zich aansluitend bij de karavanen op de groote handelswegen. Beviel het hem op de een of andere plaats dan bleef hij er lang, anders maar kort.

Zoo gingen nog vele jaren voorbij. Van zijn kinderen hoorde Achmed weinig. Zij van hun kant schijnen ook geen moeite gedaan te hebben iets omtrent hun vader te weten te komen.

Doch aan alles komt een einde; zoo ook aan het reizen. Achmed voelde dat zijn krachten afnamen. Hij raadpleegde verschillende geneesheeren — en daar waren zeer knappe in Arabie — doch alle rieden hem aan het reizen op te geven en een rustiger leven t'huis te beginnen.

De oude man volgde dezen raad op, niet alleen wijl hij geloofde dat die goed was maar ook om een andere reden. Welke die was zal blijken.

In de eerste dagen na zijn terugkeer, ontving hij veel bezoek, o.a. van zijn dochters en hun familie. Doch Achmed maakte zich van allen zoo kort mogelijk af zeggende: Ik heb deze eerste dagen het zeer druk om vele zaken te regelen. Later zal ik meer tijd hebben hoop ik. Daar viel weinig tegen te zeggen. De waarheid was echter dat de vader zijn kinderen en de kinderen hun vader niet vertrouwden, en men dit aan weerszijden heel goed wist.

Nu had Achmed voor hij op reis ging, zijn geld, juweelen enz. weggesloten in een zware ijzeren kist, die hij een vriend ter bewaring had gegeven, opdat deze daaruit telkens het noodige nemen kon om dat aan Achmed te zenden. Alleen hij en de vriend hadden een sleutel van de kist.

Nu was evenwel deze man kort geleden gestorven. Nog dienzelfden dag was toen de geldkist naar Achmeds huis vervoerd en de sleutel hem ter hand gesteld. Hij had nauwkeurig boek gehouden van den inhoud der kist en van de uitgaven, en haastte zich nu om te zien of het overschot uitkwam, dat nog zeer veel moest bedragen. Doch toen hij de kist opende vond hij die, denk eens aan ... geheel ledig!

Met een schreeuw van schrik deed Achmed deze ontdekking. Hij kon zijn oogen niet gelooven en toch het was zoo; alles was verdwenen.

Maar hoe en waarheen, dat was de vraag. De nu gestorven vriend was zoo bekend geweest als een eerlijk man dat niemand hem verdacht. Na zijn dood had de kist geen oogenblik onbewaakt gestaan. In Achmeds huis zelf kon het geld onmogelijk gestolen zijn. Zoo stond men dan voor een groot raadsel dat echter nooit is opgelost. Sommigen zeiden zelfs later dat Achmed heel den diefstal maar verzonnen had om door zijn kinderen niet te worden lastig gevallen.

Hoe het zij hij heette bijna heel zijn vermogen kwijt, en hield weinig meer over dan zijn mooie huis met den lusthof er bij. Op grooten voet te leven als dusver zou niet meer gaan. Hij moest zich zooveel mogelijk bekrimpen. Toch kon hij ook dan nog niet naar zijn stand leven. Na lang nadenken vond hij er echter iets op.

Hij liet zijn zoon Azor, dien hij wel kende als rijk en geldgierig, bij zich komen.

„Mijn zoon" zoo sprak hij, »ik heb op mijn reizen veel geld noodig gehad. Wat er overblijft is wel voldoende, maar valt mij toch niet mee. Nu stel ik u dit voor: Gij leent mij 5000 goudstukken zonder rente omdat ik uw vader ben. Bij mijn dood krijgt gij het geld terug met nog tien ten honderd die u uit mijn nalatenschap zullen betaald worden. Denk er eens over na en breng mij spoedig antwoord, eer ik tot een ander ga."

Dat de vader zelf eerst goed had nagedacht vóór hij zijn verzoek aan Azor deed, werd verzwegen. Achmed had aldus overlegd: Ik bezit den levensdrank van mijn vader nog. Nu leen ik geld om het terug te doen betalen, als ik zal gestorven zijn. Doch ik hoop binnen drie dagen daarna weer te herleven, en dan zal niemand gelooven, dat ik dood ben geweest. Ik leef voort, en behoef Azor het geleende dan nooit terug te geven.

Dat was niet mooi gedacht, zult gij zeggen, en terecht. Maar Achmed was de zelfzuchtige zoon van een zelfzuchtigen oude vader. Gelijk die vader hem had gehandeld, gedroeg hij zich jegens Azor.

Maar ook deze dacht na en 't gevolg was, dat hij besloot de vijfduizend goudstukken ter leen te geven.

Mij vader, zoo redeneerde hij, is en zal niet lang meer leven. Op het oogenblik trek ik uit de leening wel geen winst, maar later des te meer en krijg dan de hoofdsom meteen terug.

Zoo was zijn geldgierigheid voldaan en de leening ging door.

BRIEFWISSELING.

J. E. te N. L. (C. i. d. V. S.) We hopen er gebruik van te maken zoodra er ruimte is.

HOOGENBIRK.

Gereformeerde Gezindheid.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Cubaard, Th. A. Bergsma, te 2e Exloërmond. — Brouwershaven, W. Steunenberg, cand. te IJsselmuiden. — Batavia, J. C. Rullmann, te Utrecht. — 's Gravenhage (vijfde pred. plaats), J. Douma, te Watergraafsmeer.

AANGENOMEN: Warffum, A. D. C. Kok, te Scharendijke.

BEDANKT: Gaast c. a. en Plaam c. a., J. Douma Azn., te Ambt-Vollenhove (B).

Nederlandsch Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Kesteren, A. van der Sluis, te Huizen. — Middelharnis, H. H. van Ameide, te Noordwijk-aan-Zee. — Groningen, M. van Empel, te Middelburg. — Tholen (2e pred. plaats), M. Jongebreur, te Veenendaal. — De Krim (O), J. J. Stam, cand. te Zwolle. — Drogeham, G. Elzinga, te Boertange. — Oene (Geld.), A. Prins, te Doornspijk.

AANGENOMEN: Wijngaarden, J. C. van Wijngaarden, cand. te Zevenhuizen (Z.-H.).

BEDANKT: Bleskensgraaf en Hofwegen, Ottoland en Neerblokland, Noorden en Driesum, S. C. van Wijngaarden, cand. te Zevenhuizen (Z.-H.). — Vlaardingen, F. Kijftenbelt, te Leerdam. — Drogeham, J. Hoekstra, te Burum. — Wezep (Geld.) en Bruchem en Kerkwijk, J. J. Timmer, cand. te Utrecht.